

بهینه‌سازی قراردادهای نفتی ایران

تألیف: دکتر روح‌اله کهن‌هوش نژاد

با دیباچه‌ای از: دکتر. اوود منظور
دانشیار دانشگاه امام صادق (ع)

انتشارات
دانشگاه امام صادق علیه السلام

عنوان: بهینه‌سازی قراردادهای نفتی ایران

مؤلف: دکتر روح‌اله کهن هوش‌نژاد

مقدمه‌نویس: دکتر داوود منظور

ناشر: دانشگاه امام صادق علیه‌السلام

صفحه‌آرا، ویراستار ادبی و طراح جلد: محمد روشنی

نمایه‌ساز و ناظر نسخه‌پردازی و چاپ: رضا دیبا

چاپ و صحافی: چاپ سپیدان تهران

چاپ اول: ۱۳۹۹

قیمت: ۳۸۰/۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۱۹-۳

فروشگاه مرکزی: تهران: خیابان اندیشه، ان خیابان فخررازی و خیابان دانشگاه، مجتمع پارسا، همکف، واحد ۶۶۹۷۳۲۱۳ تلفن:

فروشگاه کتاب صادق: تهران: خیابان ولیعصر، پلاک ۱۳۶، پست‌کد ۱۵۹-۱۳۶۵۵، پستی: ۱۴۶۵۹۴۳۶۸۱ • تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲

E-mail: pub@isu.ac.ir • www.ketabesat.ir • فروشگاه اینترنتی:

سرشناسه: کهن هوش‌نژاد، روح‌اله، ۱۳۶۲

عنوان و نام پدیدآور: بهینه‌سازی قراردادهای نفتی ایران / آلف: روح‌اله کهن هوش‌نژاد؛ با

مقدمه داوود منظور

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (ع) ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ۶۴ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۸۱۹-۳

موضوع: نفت - ایران - قراردادها

موضوع: نفت - قوانین و مقررات - ایران

شناسه افزوده: منظور، داوود، ۱۳۴۲، مقدمه‌نویس

شناسه افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)

رده‌بندی کنگره: ۹۵۷ HD

رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۲۷۲۸۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۷۲۰۹۷

تمام حقوق محفوظ است، هیچ بخشی از این کتاب بدون اجازه مکتوب ناشر قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی، فیلم و صدا و انتقال در فضای مجازی نمی‌باشد. این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست مطالب

۱۱	سخن ناشر
۱۳	دیباچه
۱۵	مقدمه
۲۱	فصل اول: قابلیت و قی کارگی قراردادهای مشارکت در تولید در صنعت نفت ایران
۲۱	مقدمه
۲۱	۱. چستی قراردادهای مشارکت در براند
۲۲	۲. ساختار قراردادهای بالادستی در قایلین نفت کشه
۲۳	۳. ساختار قراردادهای بالادستی در قانون رسایم اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱
۲۴	۴. بررسی جواز قراردادهای مشارکت در تولید در قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت
۴۱	فصل دوم: تبیین اصول فقهی حاکم بر قراردادهای بالادستی صنعت نفت ایران
۴۱	مقدمه
۴۲	۱. فقه و قراردادهای بین المللی
۴۴	۲. اصول حاکم بر قراردادهای بالادستی در صنعت نفت
۴۷	۳. اصول فقهی حاکم بر قراردادهای بالادستی صنعت نفت
۴۷	۳-۱. قاعده نفی سبیل
۴۹	۳-۲. قاعده مصلحت
۵۰	۳-۳. حفظ مالکیت منابع نفت و گاز
۵۳	۳-۴. عدالت بین نسلی
۵۵	۳-۵. حفظ محیط زیست
۵۶	۳-۶. قاعده لاضرر
۵۷	۳-۷. قاعده اتلاف

فصل سوم: تحلیل ماهیت قراردادهای بالادستی صنعت نفت از منظر فقه امامیه.....	۵۹
مقدمه.....	۵۹
۱. پیشینه پژوهش.....	۶۰
۲. تبیین ماهیت حقوقی قراردادهای بالادستی نفت.....	۶۲
۱-۲. قراردادهای مشارکت در تولید.....	۶۲
۲-۲. قراردادهای خدماتی.....	۶۳
۳-۲. قراردادهای بیع متقابل.....	۶۴
۴-۲. قرارداد بلندمدت فروش نفت.....	۶۴
۵-۲. قرارداد IPC.....	۶۵
۱. قراردادهای بهره‌برداری از معدن در فقه امامیه.....	۶۷
۱-۳. اجاره.....	۶۷
۲-۳. اجاره.....	۷۰
۳-۳. مضاربه.....	۷۲
۴-۳. مقایسه قرارداد مشارکت در تولید با عقد اسلامی شرکت.....	۷۳
۵-۳. استقلال ماهیت قراردادهای بالادستی نفت.....	۷۶
نتیجه‌گیری.....	۷۶
فصل چهارم: آشنایی با رژیم مالی انواع قراردادهای صنعت بالادستی نفت.....	۷۹
مقدمه.....	۷۹
۱. انواع ترتیبات مالی قراردادهای بالادستی صنعت نفت.....	۸۱
۲. تورم و تنزیل: مفاهیم اساسی ارزش زمانی پول و مدل‌های بالادستی نفت.....	۸۳
۳. NPV به عنوان مبنای اصلی تصمیم‌گیری در صنعت بالادستی نفت.....	۹۰
۴. رژیم‌های مالی مبتنی بر مالیات و بهره مالکانه.....	۹۲
۱-۴. عناصر اصلی جریان نقدی نفتی در یک رژیم مبتنی بر مالیات و بهره مالکانه.....	۹۳
۱-۱-۴. جریان ورودی میدان.....	۹۴
۲-۱-۴. جریان خروجی میدان.....	۹۶
۲-۴. آزمون حد اقتصادی (ELT).....	۹۸
۳-۴. چند ملاحظه کلی.....	۹۹
۱-۳-۴. پیش‌بینی قیمت نفت.....	۹۹
۵. ابزارهای مالی در رژیم مبتنی بر مالیات و بهره مالکانه.....	۱۰۳

۱-۵.	بهره مالکانه	۱۰۳
۱-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای قیمت نفت	۱۰۶
۲-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای طول مدت تولید	۱۰۶
۳-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای تولید تجمعی پایان دوره	۱۰۷
۴-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای تولید تجمعی در طول دوره	۱۰۸
۵-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای نرخ تولید	۱۰۸
۶-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای قیمت و نرخ تولید	۱۰۹
۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای مقیاس سودآوری تجمعی: فاکتور	۱۱۰
۱-۱-۵.	بهره مالکانه بر مبنای مقیاس سودآوری و قیمت نفت	۱۱۲
۲-۵.	پاداش‌ها	۱۱۲
۱-۲-۵.	پاداش اجاری بودن میدان	۱۱۳
۲-۲-۵.	پاداش ریزش تولید از میدان	۱۱۴
۳-۲-۵.	پاداش تولید تجمعی	۱۱۴
۴-۲-۵.	پاداش مبتنی بر مدت تولید	۱۱۵
۵-۲-۵.	پاداش مبتنی بر نرخ تولید در یک دوره معین	۱۱۵
۳-۵.	ترک محل	۱۱۵
۶.	سیستم امتیازی	۱۱۶
۷.	سیستم قراردادی مشارکت در تولید	۱۱۹
۸.	حالات‌های مختلف در رژیم PSC	۱۲۶
۱-۸.	تسهیم سود بر اساس قیمت نفت	۱۲۷
۲-۸.	تسهیم سود بر اساس نرخ تولید	۱۲۷
۳-۸.	تسهیم سود بر اساس تولید تجمعی	۱۲۸
۴-۸.	تسهیم سود بر اساس مقیاسی از سودآوری تجمعی: فاکتور R	۱۲۹
۹.	قراردادهای خدماتی	۱۳۱
۱-۹.	قراردادهای خدماتی بیع متقابل	۱۳۳
۲-۹.	قرارداد IPC	۱۴۰
فصل پنجم: تحلیل مقایسه‌ای رژیم مالی قراردادهای بیع متقابل، مشارکت در تولید و IPC		
۱۴۵.		
۱.	ملاحظات اساسی در طراحی رژیم مالی قراردادهای نفتی	۱۴۵

۱۴۶.....	۲. مقایسه رژیم مالی قراردادهای بیع متقابل با قراردادهای مشارکت در تولید و IPC
۱۴۷.....	۱-۲. مدت قرارداد
۱۴۸.....	۲-۲. یکپارچگی مراحل تولید
۱۵۰.....	۳-۲. نظام مالیات بر درآمد
۱۵۲.....	۴-۲. هزینه‌ها
۱۵۵.....	۵-۲. سایر انتقادات به قرارداد IPC
۱۵۷.....	۳. مقایسه قراردادهای بیع متقابل، مشارکت در تولید و IPC با رویکرد شبیه‌سازی
۱۶۰.....	۱-۱. شرح‌های توسعه میدانی نفتی مورد مطالعه
۱۶۰.....	۳-۱-۱. طرح توسعه میدان نفتی آزادگان
۱۶۲.....	۳-۱-۲. طرح توسعه میدان نفتی سروش و نوروز
۱۶۲.....	۳-۱-۳. طرح توسعه فروزان و اسفندیار
۱۶۴.....	۳-۲. مبانی نظری ارزش
۱۶۴.....	۳-۳. محاسبه ارزش فعلی - برها در قراردادهای بیع متقابل
۱۶۶.....	۳-۴. شبیه‌سازی در قالب قراردادهای مشارکت در تولید و IPC
۱۶۶.....	۳-۴-۱. هزینه‌ها
۱۶۷.....	۳-۴-۲. بهره مالکانه
۱۶۸.....	۳-۴-۳. نفت سود/دستمزد پیمانکار
۱۷۳.....	۳-۴-۴. روند آتی قیمت نفت
۱۷۵.....	۳-۴-۵. مالیات
۱۷۷.....	یافته‌ها
۱۷۹.....	پیوست ۱: جداول محاسباتی
۱۸۹.....	پیوست ۲: استفتاء از مراجع عظام تقلید
۱۹۳.....	پیوست ۳: متن کامل قوانین بالادستی صنعت نفت ایران
۲۲۹.....	پیوست ۴: شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفت و گاز
۲۴۷.....	منابع و مأخذ
۲۵۷.....	نمایه

رسالت و مأموریت: دانشگاه امام صادق (علیه السلام) «تولید علوم انسانی اسلامی» و «تربیت نیروی درجه یک برای اسلام» که در راهبردهای ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله تعین شده) است. اثر انجمن علمی علوم انسانی از مبانی معرفتی و نقش معارف اسلامی در تحول علوم انسانی، دانشکده را برانداخت که به طراحی نو و بازمهندسی نظام آموزشی و پژوهشی جهت پاسخگویی به نیازهای نوظهور انقلاب، نظام اسلامی، و تربیت اسلامی به عنوان یک اصل محوری برای تحقق مأموریت خویش بپردازد و بر این باور است که علم توأم با تزکیه نفس می‌تواند هویت جامعه را متأثر در مسیر تعالی و رشد قرار دهد.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عامی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهره‌مندی از نتایج آن‌هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.